Peruna-alan yhteistyöryhmä Ry

Lausunto
elintarvikemarkkinalain
muutosesitykseen 27.9.2024

Laila Matikainen

asiamies

Taustaa

PAYR – peruna-alan yhteistyöryhmä Ry

- Perunantuotannon toimialat ovat keskittäneet voimavaransa yhteen ja perustaneet 2015 peruna-alan katto-organisaation, Peruna-alan yhteistyöryhmä ry:n eli PAYR:n.
- Peruna-alan yhteistyöryhmä ry:n kautta koko toimiala pyrkii keskitetysti parantamaan alan mahdollisuuksia, perunan ja perunatuotteiden myyntiä ja markkinointia sekä varmistaa alan tutkimuksen, neuvonnan ja koulutuksen kehittämisen.

Edustus PAYR hallituksessa	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Ruokaperunateollisuus	Markus Jussila (pj)	Olav Nylund
Teollisuusperunan tuotanto	Kjell Forsgård	Sören Lawast
Tärkkelysteollisuus	Kimmo Pusa	Mika Antila
Ruokaperunan tuotanto	Petri Pakkanen	Maria Muuraiskangas
Ruokaperuna- ja markkinasektori	Antti Kuusisto	Antti Länsimäki
Siemenperuna	Timo Myllymäki (vpj)	Aki Nykänen
Tärkkelysperunan tuotanto	Hannu Heikola	Vesa Savola
Tutkimus ja neuvonta	Lea Hiltunen	Jan-Erik Back
Varhaisperuna	Terhi Löfstedt	Pontus Franzén

Ruokaperunan varastot ja tuottajahinta 2013–2024

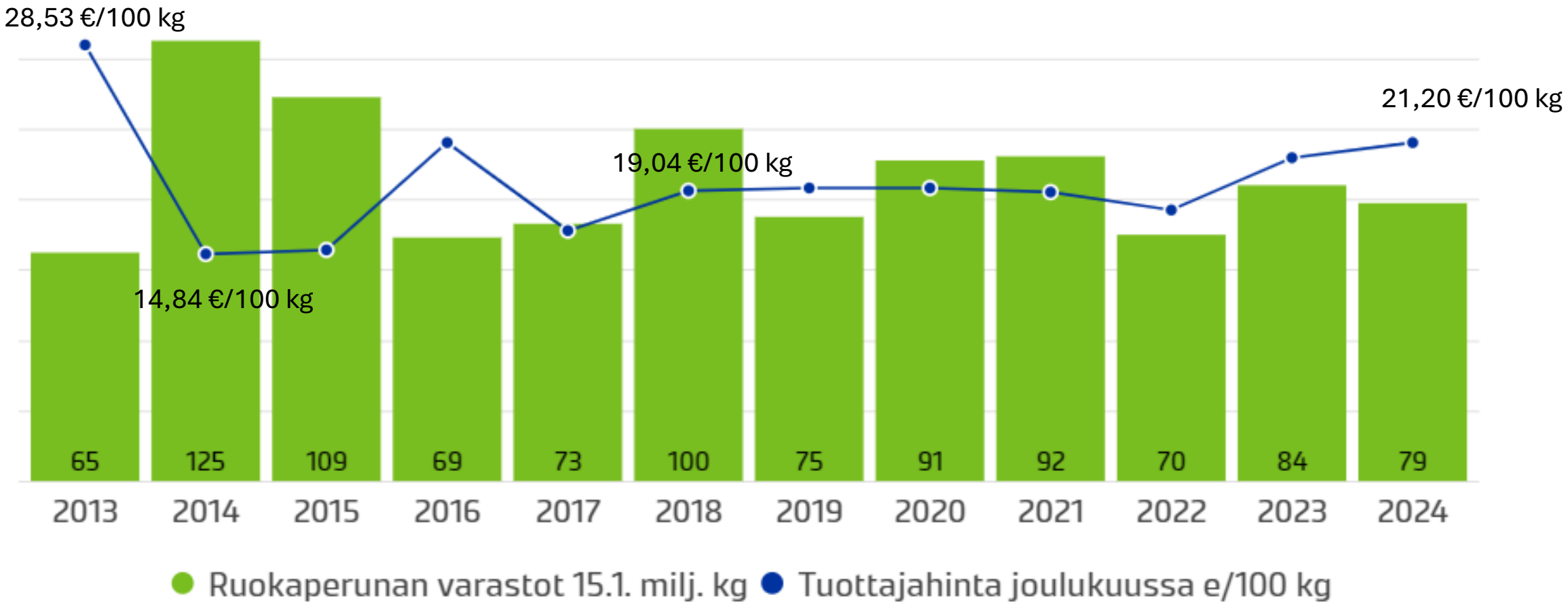

Maataloustuotteiden tuottajahintojen ja tuotantopanosten hintojen muutos Suomessa vuosina 2021-2022*

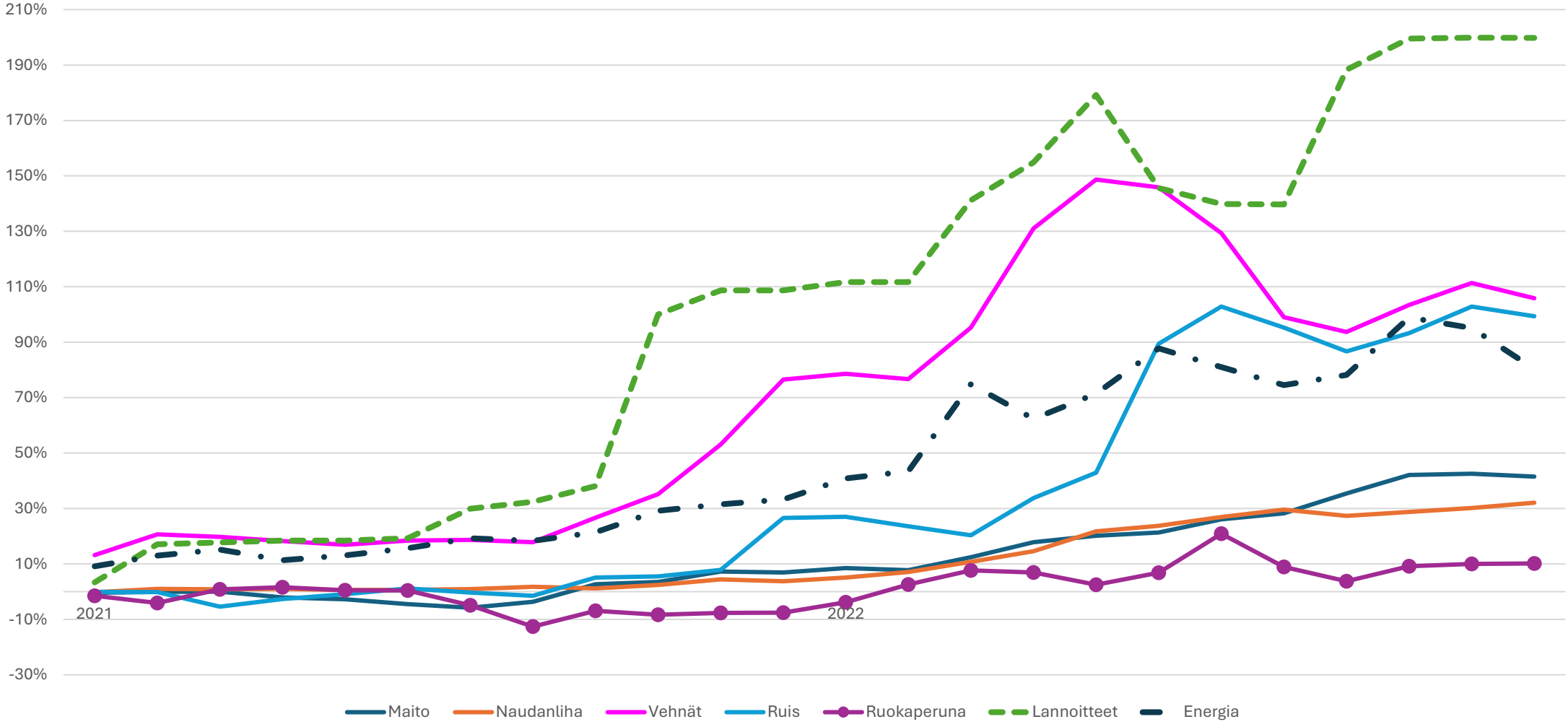

*Kuukausittaista tuottajahintaa on verrattu vuoden 2020 keskihintaan.

Tilakoot kasvavat, jatkajat vähenevät

- Perunatilojen lukumäärä on puolittunut vuodesta 2012
- Vuonna 2023 Suomessa oli **369** vähintään 5 hehtaaria ruoka- ja ruokateollisuusperunaa viljelevää tilaa. Niiden peruna-ala oli 9 802 hehtaaria.
- Ruoka- ja teollisuusperunatilojen keskiala on kasvanut 17 hehtaarista 27 hehtaariin.
- Maatilojen lukumäärän vähentyessä ja yrityskoon kasvaessa myös sukupolvenvaihdosten lukumäärä on pienentynyt.

Lausunto

Avoimmuus hinta- ja kustannustasoista edistää ymmärrystä hintojen kohtuullisuudesta

- **AVOIMMUUS KUSTANNUKSISTA:** Kustannuksia kuvaavan tilastoinnin ja kustannusindeksin toteuttaminen on hallitusohjelmassa, mutta miten se toteutetaan?
- **HINTATIETOJEN KERÄÄMINEN MYÖS SUOMESSA TÄRKEÄÄ:** Euroopan Neuvostolla on käsittelyssä laki kerätä pakatun ruokaperunan hintatietoja maista, jossa ruokaperunan tuotanto ja käyttö ylittää 2 % EU:n kokonaismäärästä. Suomi tuottaa ja käyttää noin 1,5 % unionin kokonaistuotannosta tai käytöstä, joten näyttää siltä että Suomi ei ole raportointivelvollisuuden piirissä.

Avun pyytäjän anonymiteetti

- Elintarvikemarkkinavaltuutetulla tulee olla keinoja seurata ja selvittää kaupankäynnin vaiheita ja sopimuskautta mahdollisimman diskreetisti.
  - Vältettävä että yksittäinen tavarantoimittaja joutuisi silmätikuksi ja epäsuotuisaan asemaan esimerkiksi seuraavalla tarjouskierroksella.
  - Mikäli yksittäinen tavarantoimittaja pyytää EMV:a selvittämään sopimusasioita, tulisi selvitystyön kohdistua myös muihin samankaltaisiin sopimustilanteisiin.

Huomioita

- **Muutokset tähtäävät** parantamaan elintarvikevaltuutetun mahdollisuuksia tehtäviensä toteuttamiseen, mikä on alkutuottajan kannalta oikeanlainen kehitys.
- **Muutokset parantavat** valtuutetun mahdollisuuksia seurata tuotteiden hinnanmuodostusta ja puuttua ilmeisiin eriarvoistaviin hinnoitteluihin.
- **Työsarka on iso:** Onko riittävästi resursseja toteuttaa sen toimivaltuuksiin jatkossa kuuluvaa markkinoiden seurantaa.
- **Lisätyötä myös yrityksille:** Tietopyynnön kohteille ei tule aiheuttaa kohtuutonta hallinnollista taakkaa suhteessa tietopyynnöillä saataviin hyötyihin.